

חוק פנסיה חובה לעצמאים נכנס לתוקף בינואר 2017.

עד לכניסת החוק, חלק גדול מהעצמאים הקטנים והבינוניים בישראל לא הפקידו כלל כספים לחיסכון פנסיוני. לעומת השכירים, אשר להם יש חובת הפקדה כבר מ-2008, החיסכון הפנסיוני נשאר לבחירת העצמאים, שרבים מהם עלולים להגיע לגיל פרישה ללא מקור הכנסה ראוי. לפיכך ראה לנכון המחוקק לחייב את העצמאים לחסוך.

מדריך זה מפרט את המתחייב על פי החוק, אך כמובן שראוי לבדוק כיצד חיסכון נכון יכול להבטיח כל עצמאי לגיל הפרישה.

למה לי?

קצבת הזקנה של ביטוח לאומי מגיעה במקסימום ל-2,300 ₪ לחודש. במקביל, תוחלת החיים מתארכת, ועלינו לדאוג לעצמנו לרמת חיים נאותה לשנים רבות. בתכנון נכון, יכול כל אדם לחסוך לפנסיה במידה שתאפשר לו לשמור על רמת החיים שלפני פרישתו - גם לאחריה. כמו כן אין להקל ראש בהטבות המס הניתנות לעצמאים בגין הפקדה פנסיונית, ובמשיכת הכספים בגיל פרישה.

בנוסים נוספים

במקביל לחובת ההפקדה, אחוז ההפקדה לפנסיה המזכה עצמאים בהטבת מס, עלה מ-16% ל-16.5%. שינוי לטובה חל גם בהפקדות לקרן השתלמות, ומעתה יוכרו כהוצאה מוכרת הפקדות עד 4.5%, ללא חובת הפקדה של 2.5% קודם לכן כפי שהיה עד היום.

בנוסף, אם עצמאי סוגר את העסק לפני גיל פרישה, או מגיע לגיל פרישה, הוא יוכל למשוך שלישי מהסכום שצבר לפנסיה, או שנות עבודה כפול הכנסה חודשית עד תקרה של 12,230 ₪.

זהו סוג של דמי אבטלה (למרות שאינם ניתנים ע"י ביטוח לאומי) ובעצם מאפשר למשוך כספי תגמולים בפטור ממס, לעומת משיכה של התגמולים שלא כדין המחוייבת במס של 35%.

גם דמי הביטוח הלאומי משתנים -

עבור הכנסה של עד 60% מהשכר הממוצע במשך יופחתו דמי הביטוח ל-2.87% במקום 6.72%. עבור הכנסה מעל 60% מהשכר הממוצע במשך יועלו דמי הביטוח ל-12.85% במקום 11.23%.

מי צריך?

כל עצמאי מגיל 21 עד 60 (למעט מי שהגיע לגיל 55 לפני ינואר 2017), בעלי תיק עוסק מעל חצי שנה.

מטפלים באתר אנליז.

יעוץ פנסיוני אובייקטיבי ותכנון פרישה

כמה?

חובת ההפקדה מחולקת לשתי מדרגות:

שיעור ההפקדה	גובה השכר
4.45%	4,836 ₪ (מחצית השכר הממוצע במשק)
12.55%	השכר שבין 4,836 ₪ ועד 9,673 ₪ (השכר הממוצע במשק)

ההפקדה נגזרת מההכנסה החייבת, כלומר אחרי ניכוי הוצאות מוכרות, ולפני ניכוי/זיכוי קופות גמל ומיסים.

ולהמחשה:

הכנסה חייבת	סה"כ הפקדה חודשית
4,000.00 ₪	178.00 ₪
4,836.50 ₪	215.22 ₪
7,000.00 ₪	486.74 ₪
9,673.00 ₪	822.21 ₪
15,000.00 ₪	822.21 ₪

ניתן לראות שמעל השכר הממוצע במשק, אין חובת הפקדה נוספת.

ואם לא אפקיד?

בשלב זה מדובר בקנס של 500 ₪ לשנה, שאינו פוטר מחובת ההפקדה (כלומר – אם תשלמו את הקנס, עדיין תצטרכו להפקיד).

מתי?

כעצמאים, ניתן להפקיד מדי חודש בחודשו, או באופן תקופתי אחר, עד לפעם אחת בסיומה של כל שנה. יתרון ההפקדה בסוף השנה הוא שאנו יכולים להתאים את השכר להכנסה המדוייקת, אך ישנם חסרונות:

1. עלינו "לגייס" סכום גדול יותר באופן חד פעמי.
2. אנחנו מפסידים את הריבית דריבית על הפקדותינו במשך השנה כולה (וזה כידוע הכוח הפיננסי הגדול ביותר...).

מטפלים באתר **פנסיה**.

לאיזה מוצר כדאי להפקיד?

ראשית, אם יש לך מוצר פעיל וקיים, עליך לבדוק אם כדאי להמשיך ולחסוך במוצר זה. ישנם לא מעט מוצרים וותיקים יחסית שיתרונותיהם רבים ואינם נמכרים עוד היום. אם אין לך מוצר כלשהו ועליך לרכוש מוצר חדש, להלן מידע כללי על המוצרים.

חובת ההפקדה היא למוצר פנסיוני, וכאלה יש שלושה סוגים:

1. קרן פנסיה
2. פוליסת ביטוח ("ביטוח מנהלים")
3. קופת גמל

להלן מספר מאפיינים, דגשים והבדלים בין המוצרים:

קרן פנסיה	פוליסת ביטוח	קופת גמל
תקנון, ביטוח הדדי	חוזה אישי	תקנון
30% מהכספים מושקעים באג"ח מיועדות עם תשואה מובטחת	ללא אג"ח, אין תשואה מובטחת	ללא אג"ח, אין תשואה מובטחת
דמי הניהול הנמוכים מבין שלושת המוצרים	דמי הניהול הגבוהים מבין שלושת המוצרים	דמי ניהול בינוניים
כיסויים ביטוחיים מובנים וזולים	ניתן לרכוש כיסויים ביטוחיים "בתוך" המוצר	אין כיסויים ביטוחיים
הגדרה מקצועית לאובדן כושר עבודה	הגדרה עיסוקית לאובדן כושר עבודה	אין כיסוי לאובדן כושר עבודה
גרעון דמוגרפי יכול לפגוע בעמיתים	אין פגיעה דמוגרפית	אין פגיעה דמוגרפית
סבסוד פנסיונרים על חשבון עמיתים צעירים	לא קיים סבסוד	לא קיים סבסוד

איך אדע מה מתאים לי?

כמובן שאין כללי אצבע להתאמת מוצר פנסיוני לחוסך, אולם לצורך היכרות עם המוצרים ניתן להביא בחשבון את הגורמים שלהלן. אלה הן נקודות למחשבה בלבד, ואין מדובר ביעוץ פנסיוני כלל ועיקר:

1. בעל משפחה ובה ילדים צעירים עשויים למצוא קרן פנסיה מתאימה לצרכיהם בביטוח שארים זול.
2. בעלי הכנסות נמוכות עשויים למצוא גם הם את קרן הפנסיה כמתאימה יותר בשל דמי הניהול הנמוכים והכיסויים הביטוחיים הזולים.

מטפלים באתר ארבל

3. מי שזקוק לביטוח איכותי ורחב לאובדן כושר עבודה ייתכן שיעדיף לרכוש את הביטוח במסגרת פוליסת הביטוח או להוסיף מטריה ביטוחית לקרן פנסיה.
4. מי שאינו זקוק לביטוח כלל יכול לשקול קופת גמל.
5. בעלי צבירות גבוהות עלולים להיפגע יותר מהגרעון הדמוגרפי בקרן הפנסיה ויכולים להעדיף פוליסת ביטוח שם אין חשש לפגיעה כזאת.
6. אם מעוניינים בביטוח חיים בסכום חד פעמי ולא כקצבה חודשית, קרן הפנסיה תתאים פחות מאחר ולא ניתן לוותר על הכיסוי.

ניתן לשלב תמהיל של מוצרים פנסיוניים, וההתאמה צריכה להיעשות לאחר בירור צרכים מעמיק. רמת ההכנסות, המצב הבריאותי, יחס ההכנסות המשפחתי ועוד ועוד גורמים ישפיעו על בחירת המוצר.

איך אוכל ליהנות מדמי ניהול נמוכים?

לכל מוצר פנסיוני יש דמי ניהול מקסימליים, אך ניתן להשיג דמי ניהול נמוכים יותר באמצעות הסדר או הסכם עם איש מקצוע, או ישירות מול החברה.

דמי הניהול מחולקים לשניים: דמי ניהול מכל הפקדה (מהפרמיה), ודמי ניהול מהחיסכון כולו (צבירה).

הטבת דמי ניהול	דמי ניהול מקסימליים	המוצר
<p>בקרנות ברירת מחדל: קרן הפנסיה של מיטב דש- 1.31% מהפרמיה השוטפת ו- 0.01% מהצבירה .</p> <p>קרן הפנסיה של הלמן-אלדובי 1.49% מהפרמיה השוטפת ו- 0.001% מהצבירה</p> <p>באופן ישיר: 2%-3% מהפרמיה השוטפת + 0.2%-0.25% מהצבירה..</p>	<p>6% מהפרמיה השוטפת + 0.5% מהצבירה</p>	קרן פנסיה
	<p>4% מהפרמיה השוטפת + 1.05% מהצבירה</p>	פוליסת ביטוח
	<p>4% מהפרמיה השוטפת + 1.05% מהצבירה</p>	קופת גמל

בחרתי סוג מוצר. באיזה חברה אבחר?

ישנם מספר פרמטרים חשובים בבחירת הגוף המוסדי:

1. תשואות – על פי תשואות העבר בשנה, שלוש שנים וחמש שנים אחרונות.
2. גודל וחוסן – על פי היקף הנכסים שברשות הגוף המוסדי.
3. רמת השרות.

מטפלים בצמיח נכסיו.

משרד האוצר העמיד לרשותנו מספר מערכות להשוואה בין הגופים:

<http://pensyanet.cma.gov.il> - מערכת להשוואה בין קרנות הפנסיה

<http://bituachnet.cma.gov.il/bituachTsuotUI/Tsuot/UI/dafmakdim.aspx> - מערכת להשוואה בין חברות הביטוח

<http://gemelnet.cma.gov.il/views/dafmakdim.aspx> - מערכת להשוואה בין קופות גמל וקרנות השתלמות.

צבירה נטו	יתרת נכסים לסוף התקופה	שיעור דמי ניהול ממוצעת בשנת 2016		שארית חסרת סיכון ל-5 שנים	עודף/ גירעון אקטוארי **	תשואות פיננסיות			תקופת דיווח	שם	מספר
		נכסים	הפקדות			ממוצעת 5 שנים	ממוצעת 3 שנים	ממוצעת לתקופה			
50.4	365.4	0.27%	3.35%	0.99	-0.34%	4.95%	3.56%	5.61%	01/17-02/16	הלמן אלדוב' קרן פנסיה מקיפה	1032
5,505.9	43,304.3	0.26%	2.59%	1.37	-0.46%	7.10%	5.38%	7.31%	01/17-02/16	הראל פנסיה	214
4,217.3	43,776.5	0.26%	2.79%	1.21	-0.85%	6.78%	4.56%	5.26%	01/17-02/16	כלל פנסיה	170
662.5	6,151.3	0.22%	1.83%	1.20	-0.36%	6.36%	4.84%	7.42%	01/17-02/16	מיטב דש פנסיה מקיפה	163
10,436.0	93,597.5	0.26%	2.67%	---	-0.65%	6.92%	4.95%	6.28%	01/17-02/16	סה"כ	

זוהי דוגמא להשוואה בין מספר קרנות פנסיה מקיפות מאתר משרד האוצר.

בנוסף, מעמיד משרד האוצר מערכת לבדיקת מדד השירות בין הגופים:

<http://mof.gov.il/hon/Consumer-Information/ServiceIndexPensionSaving/Pages/default.aspx>

במערכת ניתן למצוא השוואה במדדי השירות של קרנות הפנסיה, חברות הביטוח וקופות הגמל.

מדד שירות קרנות פנסיה לשנת 2015				
חברה	מדד שירות קרנות פנסיה	ציון מדד שביעות רצון והמלצת לקוחות	ציון מדד תלונות הציבור	ציון מדד זמן מענה טלפוני
אלטשולר שחם	77	78	76	69
הלמן אלדובי	75	76	73	80
הראל	75	79	75	49
מיטב דש	74	78	57	72
מנורה פנסיה	70	74	76	34
כלל פנסיה וגמל	69	70	71	54
מגדל מקפת	67	70	74	25
פסגות קופות גמל ופנסיה	65	68	74	30
איילון פנסיה וגמל	65	67	59	64
הפניקס פנסיה וגמל	60	63	62	35
ממוצע השוק	70	72	70	51

כאן דוגמא להשוואה במדדי השירות של קרנות הפנסיה.

מטפלים באתר זכאיו

אחרי שבחרתי והפקדתי, האם ניתן לשנות?

תקנות הניוד קובעות שניתן לנייד בין גופים מוסדיים וכן בין המוצרים השונים. אך יש להבין שלמרות שניתן לנייד, למשל, סכומים מקרן פנסיה לקופת גמל ולהמשיך שם את ההפקדות, יש לכך משמעות ביטוחית ויש להיזהר ולהתייעץ לפני ניוד כזה.

לסיכום

ככל שנתחיל לחסוך מוקדם יותר, כך נגיע לגיל פרישה מוכנים יותר.

בחירה מושכלת של המוצר והגוף המוסדי יכולים להביא להבדל של מאות אלפי שקלים בפרישה (בכפוף למספר שנות החיסכון).

אתם מוזמנים להיעזר ביעוץ על מנת למצוא את התמהיל המתאים ביותר עבורכם.

שלכם ולרשותכם,

דפנה ארבל אנטה

יועצת פנסיונית ומתכננת פרישה

www.pensya.net

מטפלים בצמיח צלילי.

